

ЄСПЛ не знайшов порушення у справі за скаргами пенсіонерів з м. Донецька щодо доступу до суду

Сьогодні в рішенні Палати¹ у справі Цезар та інші проти України (заяви №№ 73590/14, 73593/14, 73820/14, 4635/15, 5200/15, 5206/15, та 7289/15) Європейський суд з прав людини одногосно постановив, що:

не було порушення статті 6 § 1 (право на доступ до суду) Європейської конвенції з прав людини.

Ця справа стосувалася скарги семи мешканців Донецька про те, що вони не мали можливості оскаржити в суді за місцем проживання припинення виплати пенсій та інших соціальних виплат («соціальні виплати»).

Суд зазначив, що у зв'язку з конфліктом на сході України, суди міста Донецька було перенесено до сусідніх регіонів, які були підконтрольні Уряду. У справі не було доказів того, що особисті обставини заявників унеможливили здійснення поїздок до регіонів, куди було перенесено суди, для того, щоб подати позов, а дії Уряду в цьому зв'язку не позначилися негативно на самій суті права на доступ до суду.

Суд визнав скаргу заявників на порушення статті 1 Протоколу № 1 (захист власності) до Конвенції про призупинення соціальних виплат неприйнятною у зв'язку із невичерпанням заявниками доступних засобів захисту, оскільки вони не звернулися до судів у сусідніх регіонах, незважаючи на наявність у них такої можливості.

Основні факти

Заявники, Любов Цезар, Ніколай Цезар, Светлана Карлюк, Катерина Ваніна, Тетяна Черновол, Тетяна Висла та Анатолій Вислий є громадянами України, які народилися в 1954, 1952, 1964, 1926, 1952, 1960 та 1956 роках відповідно та проживають в Донецьку (Україна).

Від початку конфлікту в східній Україні у квітні 2014 року соціальні виплати особам, які проживали на території, непідконтрольній Уряду, було призупинено. У вересні 2014 року суди міста Донецька було перенесено на підконтрольну Уряду територію.

Деякі заявники продовжували отримувати соціальні виплати до червня 2014 року, деякі – до серпня того ж року. У червні 2015 року пані та пан Цезар стали на облік в управлінні праці та соціального захисту населення сусіднього району, підконтрольного Уряду. Вони поновили свої соціальні виплати, а також отримали виплати за минулі періоди.

Пані Висла стала на облік в управлінні праці та соціального захисту населення в м. Києві в 2015 році, проте вона не звернулася за поновленням виплат. Решта заявників не зверталися за поновленням своїх соціальних виплат на підконтрольних Уряду територіях. Уряд вказав, що пані Висла та пан Вислий здійснювали поїздки до підконтрольних Уряду територій в жовтні 2015 року.

¹ Відповідно до статті 43 та 44 Конвенції, це рішення Палати не є остаточним. Протягом тримісячного періоду з моменту прийняття цього рішення, будь яка зі сторін має право подати заяву про передачу цієї справи до Великої Палати Суду. У разі подання такої заяви, колегія з п'яти суддів визначає, чи є підстави для подальшого розгляду цієї справи. У такому випадку, Велика Палата розгляне справу та прийме остаточне рішення. У випадку відмови в задоволенні заяви про перегляд, рішення Палати набуває статусу остаточного в цей день.

Усі остаточні рішення передаються Комітету Міністрів Ради Європи для нагляду за їхнім виконанням. Більше інформації щодо процедури виконання можна знайти тут: www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution.

Скарги, процедура та склад Суду

Посилаючись на статті 6 § 1 та/або 13 (право на ефективний засіб правового захисту) Конвенції, заявники скаржились на неможливість оскаржити призупинення їхніх соціальних виплат у судах, у зв'язку з тим, що останні були переміщені з зони бойових дій. Вони також скаржились на зупинення соціальних виплат, посилаючись на статтю 1 Протоколу № 1 (захист власності) до Конвенції. Деякі заявники скаржились на порушення статті 14 (заборона дискримінації) в поєднанні зі статтею 6 та статтею 1 Протоколу 1 щодо дискримінації за місцем проживання.

Перші три заявники звернулись зі скаргами до Європейського суду з прав людини 10 листопада 2014 року, інші 14 січня 2015 року.

Рішення було прийнято Палатою з семи суддів, у такому складі:

Вінсент А. Де Гаetano (Мальта),
Ганна Юдківська (Україна),
Фаріс Вегабовіч (Боснія і Герцеговина),
Юлія Моток (Румунія),
Карло Ранзоні (Ліхтенштейн),
Жорж Раварані (Люксембург),
Марко Бошняк (Словенія),

а також Маріалена Цірлі, Секретар секції,

Рішення Суду

Стаття 6 § 1

Суд вирішив розглядати скарги на порушення статті 6 та статті 13 в поєднанні зі статтею 1 Протоколу № 1 виключно в світлі статті 6 § 1.

Суд звернув увагу на те, що національні суди міста Донецька були переміщені в райони, підконтрольні Уряду, після початку конфлікту на сході України. Таким чином, перед Судом постало питання, чи вжив Уряд всіх доступних заходів для того, щоб організувати свою судову систему у спосіб, який би забезпечив ефективну реалізацію прав, гарантованих статтею 6.

У справі [Khlebik v. Ukraine](#) Суд встановив, що за обставин триваючого конфлікту держава-відповідач зробила все можливе для того, аби організувати свою судову систему таким чином, щоб вона відповідала вимогам статті 6. У цій справі Суд також встановив, що Уряд вжив усіх заходів, яких розумно було би від нього очікувати, для того, щоб гарантувати доступ до судової системи мешканцям територій, непідконтрольних Уряду.

Враховуючи відсутність будь-яких доказів того, що особисті обставини заявників перешкоджали їм здійснювати поїздки до сусідніх регіонів, Суд дійшов висновку, що саму суть права заявників на доступ до суду не було порушено. Обмеження вказаного права заявників було спричинено об'єктивними обставинами бойових дій в регіонах, непідконтрольних Уряду, та не було диспропорційним. Тому Суд констатував відсутність порушення вказаної статті.

Стаття 1 Протоколу № 1

Суд вирішив, що скарги заявників про те, що зупинення їхніх соціальних виплат порушило їхні майнові права, є неприйнятними через невичерпання всіх доступних засобів захисту, оскільки вони не оскаржили це рішення в національних судах, незважаючи на те, що у них була можливість здійснювати поїздки до сусідніх районів, що контролювалися Урядом.

Інші статті

Суд відхилив скарги заявників на порушення статті 14 в поєднанні зі статтею 6 та статтею 1 Протоколу № 1, як явно необґрунтовані. Суд встановив, що заявники, які скаржились на

дискримінацію за місцем проживання, не були в аналогічній ситуації в порівнянні з жителями інших регіонів України. Уряд не здійснював ефективний контроль у місті, де проживали заявники, тому мусив вжити спеціальних заходів, які не були потрібні в інших регіонах країни. Суд також відхилив, як неприйнятну, скаргу перших трьох заявників на порушення статті 2 (право на життя) щодо низького рівня життя, через невичерпання національних засобів захисту.

Рішення доступне виключно англійською мовою.

Цей прес-реліз є документом, який підготував Секретаріат. Він не зобов'язує Суд. Рішення щодо прийнятності та суті та більш детальну інформацію про Суд можна знайти за адресою www.echr.coe.int. Аби отримувати прес-релізи Суду, будь ласка, підпишіться на розсилку за адресою: www.echr.coe.int/RSS/en або слідкуйте за нашими повідомленнями у Твіттері [@ECHR_Press](https://twitter.com/ECHR_Press).

Контактна інформація для ЗМІ

echrpess@echr.coe.int | tel.: +33 3 90 21 42 08

Patrick Lannin (tel: + 33 3 90 21 49 79)

Denis Lambert (tel: + 33 3 90 21 41 09)

Tracey Turner-Tretz (tel: + 33 3 88 41 35 30)

Inci Ertekin (tel: + 33 3 90 21 55 30)

Європейський суд з прав людини було засновано в Страсбурзі державами-членами Ради Європи в 1959 році для розгляду стверджуваних порушень Європейської конвенції з прав людини 1950 року.